

Sygn. akt **XXV C 1156/17**

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSR del. Agnieszka Wleki - Pietrzak**

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **A. F.**

przeciwko **(...) Bank S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie, unieważnienie umowy i zapłatę

postanawia:

1. udzielić zabezpieczenia roszczenia powoda o stwierdzenie nieważności umowy poprzez ukształtowanie praw i obowiązków stron umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r., zawartej w dniu 5 sierpnia 2008 r., w ten sposób, że powód może powstrzymać się od spłaty rat kredytu w wysokości i terminach określonych w umowie, zaś pozwany nie złoży oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w trybie § 22 umowy – do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania;
2. oddalić wniosek o udzielenie zabezpieczenia w pozostałym zakresie.

Sygn. akt XXV C 1156/17

(...)uzasadnienia

do postanowienia z dnia 17 lipca 2020r.

Pismem z dnia 15 lipca 2020r. pełnomocnik powoda A. F. wniósł o zabezpieczenie powództwa poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat kredytu przez powoda A. F. w wysokości i terminach żądanych przez pozwanego na podstawie Umowy kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF sporządzonej w dniu 31 lipca 2008 r., a zawartej w dniu 5 sierpnia 2008 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, ewentualnie unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania w taki sposób, że powód A. F. będzie zobowiązany w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie do zapłaty pozwanemu rat kredytu w terminach określonych Umową, jednak w wysokości nie wyższej niż 1761,67 PLN miesięcznie, zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF sporządzonej w dniu 31 lipca 2008 r., a zawartej w dniu 5 sierpnia 2008 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, zakazanie pozwanemu przekazywania informacji o zaprzestaniu dokonywania spłat przez powoda zgodnie z treścią postanowienia wydanego na skutek niniejszego wniosku w przedmiocie zabezpieczenia powództwa do Bankowego Rejestru Dłużników, Biura Informacji Kredytowej oraz biur informacji gospodarczych działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie. .

W uzasadnieniu wniosku o zabezpieczenie powód wskazał, że opiera swoje roszczenia m.in. na zarzucie nieważności umowy z uwagi na:

a) naruszenie art. 69 prawa bankowego poprzez brak określenia świadczenia głównego stron stosunku zobowiązaniowego – powód został bowiem zobowiązany do oddawania na rzecz Banku pewnej ilości pieniędzy, których całkowita kwota nie była i nie jest znana. Przepis art. 69 prawa bankowego stanowi, że kredytobiorca zwraca uzgodnioną w umowie kwotę kredytu wraz z oprocentowaniem, a nie dowolną (inną) kwotę ustaloną przez kredytodawcę w trakcie obowiązywania umowy. Zauważyć przy tym należy, że umowa kredytu, jak i kwoty podlegające zwrotowi nie zostały w umowie ściśle oznaczone, jak również nie zostały wskazane szczegółowe obiektywne zasady ich określania,

b) art. 58 § 2 kc gdyż umowa jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego z uwagi na nieograniczoną ekspozycję powoda na ryzyko kursowe i brak właściwego poinformowania powoda przez pozwanego o ryzyku związanym z umową kredytu powiązanego z kursem waluty obcej przy zawarciu umowy, nierównomierny rozkład ryzyka walutowego w umowie polegający na domknięciu pozycji walutowej przez Bank i brak zabezpieczenia, czy chce zaproponowania zabezpieczenia słabszej stronie kontraktu tj. konsumentowi, co prowadzi do nieważności umowy.

c) niedozwolone postanowienia umowne, które są bezskuteczne wobec powoda, co prowadzi do nieważności całej Umowy, bądź też ewentualnego jej istnienia z ich wyłączeniem.

Dodatkowo podkreślono, że w niniejszej sprawie w dniu 8 czerwca 2020 r. zapadł wyrok, w którym Sąd ustalił, że umowa kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF sporządzona 31 lipca 2008 r., a zawarta 5 sierpnia 2008 r. jest nieważna. Aktualnie pozwany wykorzystuje swoją przewagę ekonomiczną w ten sposób, że zmusza powoda do płacenia rat kredytu w żądanej przez siebie wysokości pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu, postawienia całej kwoty rzekomego zadłużenia w stan wymagalności i naliczania wysokich odsetek umownych za opóźnienie od tego momentu.

W uzasadnieniu interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia powód wskazał, że brak zabezpieczenia może uniemożliwić lub poważnie utrudnić wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia tym bardziej, że obecna kondycja finansowa banku na rynku gospodarczym nie jest najlepsza, nadto, pomimo skali toczących się postępowań sądowych związanych z roszczeniami kredytobiorców, pozwany nie zgromadził rezerw pozwalających mu na pokrycie ewentualnych przyszłych zobowiązań, co wiąże się z ryzykiem jego niewypłacalności.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o zabezpieczenie podlegał częściowemu uwzględnieniu.

Na wstępie niniejszych rozważań wskazać należy, iż postępowanie zabezpieczające jest procesową formą tymczasowej ochrony prawnej i spełnia pomocniczą rolę w stosunku do postępowania rozpoznawczego. Jego celem jest zapewnienie efektywności orzeczenia wydanego w postępowaniu, w którym wierzyciel ma dochodzić swego roszczenia, jednakże bez przesądzania o kształcie przyszłego rozstrzygnięcia w sprawie.

Zgodnie z art. 730 § 2 k.p.c. sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku, natomiast w myśl art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Należy wyjaśnić, że roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie jest znaczna szansa na jego istnienie, co nie wyklucza tego, iż w świetle głębszej analizy stanu faktycznego i prawnego, sąd poczyni odmienną ocenę (postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie: z 27 kwietnia 2006 r. I ACz 468/08 - LEX nr 516571 i z 28 grudnia 2006 r. I ACz 1129/06 - LEX nr 516576). Wymóg uprawdopodobnienia, a nie dowiedzenia istnienia roszczenia, oznacza zwolnienie strony obciążonej ciężarem takiego uprawdopodobnienia, z obowiązku zachowania szczegółowych przepisów o

postępowaniu dowodowym (art. 243 k.p.c.). Jednak do uprawdopodobnienia roszczenia, nie jest wystarczające samo tylko przedstawienie gołosłownych twierdzeń co do okoliczności, które roszczenie to miałyby uzasadniać.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że powód uprawdopodobnił okoliczności faktyczne sprawy przytoczone w pozwie, a tym samym swoje roszczenia wobec pozwanego banku, zatem została spełniona pierwsza przesłanka, o której mowa w art. 730¹ § 1 k.p.c. Powód przedłożonymi do akt dokumentami poświadczającymi zawarcie umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF i warunki spłat jego rat, uprawdopodobnił swoje roszczenie wobec pozwanego o ustalenie nieważności tej umowy. Wskazać bowiem należy, że w świetle twierdzeń pozwu, kwota kredytu podlegająca zwrotowi, nie jest w umowie ściśle oznaczona, jak również nie są wskazane szczegółowe, obiektywne zasady jej określenia. A jeśli tak, to bankowi pozostawiono by w takim wypadku swobodne określenie kwoty podlegającej zwrotowi przez kredytobiorcę, ponieważ ani Umowa, ani Regulamin, nie precyzowałyby w dostateczny sposób jak kredytujący Bank wyznacza kursy walut w sporządzanej przez siebie Tabeli kursów, na podstawie której określone zostaje saldo kredytu i wysokość rat. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego naruszałoby zaś jego istotę, gdyż wprowadzałoby do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów zakreślających granice swobody jednej ze stron. Naruszenie zaś istoty stosunku zobowiązaniowego oznacza przekroczenie granic swobody umów określonych w art. 353¹ k.c. i prowadzi do nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą (art. 58 k.c.). W świetle pozwu dotknięte nieważnością postanowienia dotyczą głównego świadczenia kredytobiorcy, tj. zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu i zapłaty odsetek, co należy do essentialia negotii umowy kredytu.

Niezależnie od powyższego, nawet jeśli przyjąć, że klauzula umowna określająca wysokość kredytu, a wraz z nią cała Umowa kredytu, jest ważna, to, w świetle okoliczności przytoczonych w pozwie, zawarte w Umowie postanowienia określające sposób wyliczenia kwoty i rat kredytu, poprzez odniesienie do waloryzacji kursem CHF, należałoby uznać za niedozwolone, a co za tym idzie do wyeliminowania ich z Umowy i oceny, czy bez tych postanowień umowa może być nadal wykonywana. Jeśli nie, prowadzi to również do jej nieważności. W związku z powyższym, roszczenie powodów należy uznać na obecnym etapie za uprawdopodobnione.

Z kolei, jeśli chodzi o drugą przesłankę udzielenia zabezpieczenia roszczenia, tj. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, w świetle art. 730¹ § 2 k.p.c. istnieje on, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. W doktrynie podkreśla się, że osiągnięcie celu postępowania w sprawie w rozumieniu art. 730¹ § 2 k.p.c., wiązać należy z rodzajem ochrony prawnej, której udzielenia żąda się w postępowaniu cywilnym. O istnieniu podstawy zabezpieczenia można mówić wtedy, gdy bez zabezpieczenia ochrona prawna udzielona w merytorycznym orzeczeniu w sprawie okaże się niepełna (A. Jakubecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz, Zakamycze, 2005, wyd. II).

W ocenie Sądu powód posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia dochodzonego przez siebie roszczenia. Zawarta pomiędzy stronami umowa kredytowa wygenerowała bowiem długoterminowy stosunek prawny, który nie został dotychczas wykonany. Ewentualne uwzględnienie roszczeń kredytobiorcy, nie reguluje zaś w sposób definitywny wzajemnych relacji stron. Wniosek przeciwny byłby zasadny tylko przy przyjęciu, że prawomocne orzeczenie sądu wiąże nie tylko w zakresie sentencji, ale również motywów rozstrzygnięcia, co do czego nie ma jednak zgody w orzecznictwie i doktrynie (por. np. wyroki SN z dnia 20 stycznia 2016 r., IV CSK 282/15 oraz z dnia 15 stycznia 2015 r., IV CSK 181/14). Tymczasem stwierdzenie nieważności umowy przesądza nie tylko o możliwości domagania się zwrotu już spełnionych świadczeń. Rozstrzyga również w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania na rzecz banku świadczeń w przyszłości, a więc o zezwoleniu na zaprzestanie spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie sądu znosi więc wątpliwości stron i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia banku wynikające z umowy. Na tym zaś polega interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela pogląd wyrażony w podobnej sprawie przez Sąd Apelacyjny w Katowicach (wyrok z 8 marca 2018 r., sygn. I ACa 915/17), który stwierdzając ogólnie, iż "Rozstrzygając wątpliwości związane

z pojęciem "interesu prawnego" wskazać należy, że obecnie jest ono pojmowane szeroko, tzn. nie tylko w sposób wynikający z treści określonych przepisów prawa przedmiotowego, lecz także w sposób uwzględniający ogólną sytuację prawną powoda. Uzależnienie powództwa o ustalenie od interesu prawnego, należy zatem pojmować elastycznie, z uwzględnieniem celowościowej jego wykładni, konkretnych okoliczności danej sprawy oraz tego, czy w drodze innego powództwa strona może uzyskać pełną ochronę".

W ocenie Sądu, dalsze spełnianie świadczenia, co do którego na obecnym etapie postępowania uznać należałoby, że nie ma oparcia w umowie, doprowadziłoby do niezasadnego obciążenia powoda i bezpodstawnego wzbogacania pozwanego, bezzasadnie zwiększając skalę rozliczeń między stronami koniecznych w przypadku stwierdzenia nieważności umowy. W uzasadnionym interesie kredytobiorcy nie jest więc dalsza realizacja umowy kredytowej, a zwłaszcza spłacanie rat kredytu z umowy, która jest bezwzględnie nieważna. Celem powództwa o ustalenie nieważności jest doprowadzenie do sytuacji, w której powód nie będzie musiał spłacać kredytu w ogóle. W związku z powyższym, niecelowe jest to, aby spłacał kredyt w toku procesu.

Podnieść również należy, iż dla stwierdzenia zasadności udzielenia zabezpieczenia, była okoliczność dotycząca obecnej sytuacji Banku. Biorąc pod uwagę liczbę osób - klientów pozwanego Banku, którzy zawarli podobne umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF, a także wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019r. sygn. C -260/18 istnieje niewątpliwie ryzyko, że skala tego zjawiska, w obliczu kierowanych wobec pozwanego Banku roszczeń będzie rosła, co może wpłynąć negatywnie na stabilność finansową pozwanego banku.

Zgodnie z art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c., jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania.

Mając na uwadze, że powód żąda jako roszczenie główne m.in. ustalenia nieważności umowy kredytu, zasadnym było udzielenie zabezpieczenia poprzez przyznanie mu uprawnienia do powstrzymania się od płatności rat kapitałowo-odsetkowych w sytuacji, gdy dokonane spłaty znacznie przewyższyły poziom sumy wypłaconego kapitału kredytu. Dalsze bowiem kontynuowanie spłat zwiększałoby zakres świadczenia nienależnego w przypadku uznania spornej umowy za nieważną. Z kolei udzielając zabezpieczenia poprzez zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy nr (...) sporządzonej w dniu 31 lipca 2008r., a zawartej w dniu 5 sierpnia 2008 r. Sąd miał na uwadze fakt, że w związku z zaprzestaniem płatności rat kredytu na czas trwania procesu pozwany mógłby próbować dokonać takiej czynności z powołaniem się na § 22 umowy kredytu co wiązałoby się z postawieniem kredytu w stan natychmiastowej wymagalności. Nadto, w takim przypadku pozwany mógłby naliczać powodowi umowne odsetki karne lub ustawowe. Dlatego w celu odwrócenia ewentualnych niekorzystnych dla powoda skutków wynikających z wstrzymania płatności rat kredytu na czas trwania niniejszego postępowania, celowe jest unormowanie praw i obowiązków obu stron procesu zgodnie z wnioskiem powoda.

Co do wniosku o zakazanie pozwanemu przekazywania informacji o zaprzestaniu dokonywania spłat przez powoda zgodnie z treścią postanowienia wydanego na skutek niniejszego wniosku w przedmiocie zabezpieczenia powództwa do Bankowego Rejestru Dłużników, Biura Informacji Kredytowej oraz biur informacji gospodarczych działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnieniu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do czasu uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, należy wskazać, że wniosek w tym zakresie był nieuzasadniony i podlegał oddaleniu.

Sąd nie doszukał się wystarczających przesłanek świadczących o interesie prawnym w udzieleniu zabezpieczenia w szerszym zakresie.

W ocenie Sądu udzielenie zabezpieczenia we wskazany sposób byłoby zabezpieczeniem zbyt daleko idącym w rozumieniu art. 730(1) § 3 k.p.c., tj. obciążającym obowiązane ponad miarę.

Z przytoczonych względów, na mocy powołanych wyżej przepisów, Sąd orzekł, jak w sentencji postanowienia z dnia 17 lipca 2020r.